

alles Andere gemessen wird, die Einheit bildend: समात्तरश्च पुरुषस्तुरंगत्रिसमात्तरः । कुञ्जरः स्यन्दनश्चैव पञ्चसमात्तरौ (so ist zu schreiben) स्मृतौ ॥ so v. a. ein Pferd auf drei Mann, ein Elephant und ein Wagen auf fünf Mann, Kām. Nīṭis. 19, 23. fg.

समात्तर्या (von 1. समान) adv. gemeinsam, gleichmässig RV. 1, 163, 1. 3, 34, 7. 8, 72, 8.

समाप m. = देवपञ्चन Vop. 6, 71. Siddh. K. zu P. 6, 3, 97. समा आपो यस्मिन्निति बोध्यम् ebend.

समापक (vom caus. von आप् mit सम्) adj. (f. समापिका) zu Ende führend, ergänzend: धर्म° Bhar. Nāṭj. 18, 66. वाक्यसमापकत्वात् Durgād. im ÇKDr.

समापति (von 1. पद् mit समा) f. 1) das Zusammentreffen, Zusammenfallen Kumāras. 7, 75. Raḥ. 7, 20. द्वयद्वय° Vjutr. 219. — 2) Zufall: °दृष्टा zufällig Daçak. 138, 5. — 3) das Erreichen, Gelangen zu: आनत्य° Jogas. 2, 47. das Werden zu: लघुतूल° Verz. d. Oxf. H. 231, a, 44. — 4) das Annehmen der ursprünglichen Form AV. Prāt. 4, 73. fg.; vgl. समापाय. — 5) Vollendung, Beendigung Āpast. 2, 27, 18. fg. समाप्ति v. l. — 6) über die Bed. des Wortes bei den Buddhisten s. Lot. de la b. l. 348. fg. Wasiljew 102. 140. 240. 247. 272. — Vgl. समाप्ति.

समापन (von आप् simpl. und caus. mit सम्) 1) adj. zu Stande bringend, vollführend: व्रत° Kauç. 42. संब्या° MBh. 13, 1254. — 2) f. आ der höchste Grad, die höchste Stufe MBh. 12, 7948. — 3) n. a) das Zustandebringen, Vollführen, Beendigung At. Br. 3, 44. Çākh. Br. 3, 20, 7. 4, 14, 2. 5, 2, 4. Gobh. 4, 6, 13. Kauç. 67. व्रतस्य M. 5, 88. R. Gorr. 1, 4, 135. व्रत° Bhāç. P. 8, 16, 45. पूजा° Kathās. 22, 66. मृदुबन्धेनोपक्रान्तस्य संदर्भस्य मृदुबन्धेनैव समापनम् Comm. zu Kāvya. 1, 48. संस्कार इति च प्राकृत्यकार्यस्य समापनम् Śāh. D. 536. = समाप्ति H. an. 4, 196. MED. n. 218. — b) Ende so v. a. das zu-Grunde-Gehen: देहस्यास्या समापनात् MBh. 1, 4627. 12, 253. = मरण Trik. 3, 3, 269. = वध H. 371. H. an. MED. — c) Kapitel, Abschnitt H. an. MED. दौःसकृत्पति° Mār. P. 51 in der Unterschr. — d) = समाधान H. an. Viçva im ÇKDr. — e) = लब्ध Bhar. im ÇKDr.

समापनीय (von समापन) adj. auf die Vollendung bezüglich Kauç. 42. am Ende eines comp. P. 5, 1, 112. व्याकरण° Schol.

समापयितव्य (vom caus. von आप् mit सम्) adj. auszustatten, zu versehen Kauç. Up. 2, 15.

समापाय (vom caus. von 1. पद् mit समा) adj. in die ursprüngliche Form herzustellen RV. Prāt. 13, 11. fg. AV. Prāt. 4, 117. 124. Journ. of the Am. Or. S. 10, 170. WEBER, PRATIḤĀS. 108. — Vgl. समापति 4).

समापिन (von आप् mit सम्) adj. den Schluss von Etwas bildend Kathās. 99, 26; vgl. 24.

समापिपयिषु (vom desid. des caus. von आप् mit सम्) adj. zu Stande zu bringen —, zu vollführen wünschend: सत्त्रम् MBh. 1, 6872.

समाप्तचित्त (?) m. n. pr. eines Mannes Wasiljew 75.

समाप्तपुनरात्त nnd °क adj. abgeschlossen und von Neuem wieder aufgenommen, u. ein best. Fehler des Ausdrucks: das Nachbringen —, Nachhinken eines Redetheils Prātāpar. 62, b, 6. 64, b, 9. Davon nom. abstr. °पुनरात्तल n. Śāh. D. 596.

समाप्तलम्ब n. eine best. hohe Zahl Lalit. ed. Calc. 168, 2 v. u.

समाप्तल m. = पति Uṇādivy. im Sāmāshiptas. nach ÇKDr.

समाप्ति (von आप् mit सम्) f. 1) Vollendung, Beendigung, Abschluss, Ende MED. t. 169. Çat. Br. 3, 2, 4, 10. 15. Çākh. Br. 8, 9. Āçv. Çr. 1, 2, 13. Kāṭi. Çr. 12, 2, 2. 22, 1, 13. Āpast. 2, 27, 18. fg., v. l. स्तुति: Nir. 6, 18. साम° Lāṭj. 6, 1, 11. यज्ञस्य MBh. 2, 1599. 14, 2880. fg. R. 2, 43, 28 (43, 31 Gorr.). यज्ञ° R. Gorr. 1, 43 in der Unterschr. व्रतस्य R. Schl. 1, 21, 5. कार्यस्य 5, 1, 57. Bhar. Nāṭj. 19, 22. वर्षसकृत्स्य R. 7, 105, 13. प्रारब्ध° Nilak. 31. Mār. P. S. 659, Çl. 7. अर्थ° Verz. d. Oxf. H. 177, b, No. 403. उपासन° Çākh. zu Khānd. Up. S. 70. माण्डल° Varāh. Brh. S. 87, 42. ग्रन्थ° Saryadarçanas. 73, 13. als Bed. von इति AK. 3, 4, 22 (22), 7. Halā. 5, 101. आसमाप्ति Rāga-Tar. 3, 260. समाप्तिं सप्तवर्षैः साम्राज्यस्य समाप्तत् 4, 674. समाप्तिं गम् MBh. 9, 2288. Spr. (II) 5844. या Kathās. 50, 161. प्र-या Spr. (II) 5437. नी Kumāras. 3, 27. कृत्वाशेषसमाप्तिम् Varāh. Brh. S. 48, 78. अ° Kāṭi. Çr. 1, 4, 14. ईषदसमाप्ति P. 5, 3, 67. — 2) Ende so v. a. das zu-Grunde-Gehen: आ समाप्तिः शरीरस्य M. 2, 244. — 3) = समर्थन MED. — 4) = परिप्राप्ति Çābdar. im ÇKDr. — Vgl. वि°, वेद° (auch im gaṇa यावादि zu P. 5, 4, 29).

समाप्तिक (von समाप्ति) adj. (f. आ) 1) der seine Studien beendigt hat M. 3, 145. — 2) den Schluss von Etwas bildend Kathās. 99, 24.

समाप्त्यर्था f. v. l. für समस्त्यर्था Bhar. zu AK. 1, 1, 5, 7 nach ÇKDr.

समाप्य (von आप् mit सम्) adj. 1) zu erreichen, zu erlangen: सर्वे लोकाः AV. 11, 3, 19. — 2) zu vollbringen, abzuschliessen, zu beendigen Malamāsāt. im ÇKDr. unter समापित. n. impers. Śāh. D. 229, 15.

समाप्रिय adj. Bhāç. P. 10, 13, 59 nach dem Comm. = संततानि आ समत्तात्प्रियाणि यस्मिन्.

समाप्लव (von लु mit समा) m. das Baden, Bad: °प्लव कर् MBh. 3, 10096.

समाप्लाव m. dass.: तीर्थेषु च समाप्लाव कुर्वन् MBh. 1, 1031. 3, 12012.

समाभाषण (von 1. भाष् mit समा) n. Unterredung, Unterhaltung: सुकृत° mit Raḥ. 6, 16.

समाम् (zerlegt sich in सम् + आम; vgl. 1. व्याम) m. Länge AV. 18, 4, 70. — Vgl. साम्य.

समाप्तान (von आप् mit समा) n. das Aufzählen, Verzeichniss Nir. 3, 13, 7, 13.

साम्नाय (wie eben) m. 1) Aufzählung, Verzeichniss, Zusammenstellung Nir. 1, 1. VS. Prāt. 1, 33. Gaim. 1, 25. अन्तर° P. Einl. Bhāç. P. 12, 6, 43. तत्र° 3, 26 in der Unterschr. — 2) eine literarische Composition, z. B. eine Veda-Redaction Ind. St. 10, 410. 412. Āçv. Çr. 1, 1, 1. पद्° ein in Pada-Form redigirtes Stück 5, 9, 17. 6, 5, 8. die heilige Schrift überh. Bhāç. P. 3, 22, 16. 5, 4, 8. 10, 47, 34. इत्यशेषसाम्नायपुराणोपनिषद्स 87, 43. — 3) = संस्कार Vernichtung der Welt: सर्गास्थानसाम्नायैः Bhāç. P. 7, 7, 24. — Vgl. पशु°, वर्षा° (auch TS. Prāt. 1, 1. Verz. d. Oxf. H. 168, b, No. 374. 179, a, No. 410).

साम्नायमय (von साम्नाय) adj. aus der heiligen Schrift gebildet, dieselbe enthaltend Bhāç. P. 2, 6, 34.

साम्नायिक in पशु° s. u. पशुसाम्नाय in den Nachträgen.

साम्य (von साम) adj. in die Länge gehend AV. 4, 16, 8.

समाय (von 3. इ mit समा) m. a visit, arrival Wilson. Zur Bed. arrival citirt Benfey Mālatī. 170, 2, wo aber जीवितसमाय der dat. von